

Βρυξέλλες, 24 Απριλίου 2025
(OR. en)

8235/25
ADD 1

JAI 491
SCHENGEN 22
SCH-EVAL 25
FRONT 95
IXIM 79
MIGR 145
ASILE 34
ENFOPOL 121
COMIX 121
CORDROGUE 45
VISA 60
CH
IS
NO
LI

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	23 Απριλίου 2025
Αποδέκτης:	κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2025) 185 final
Θέμα:	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ της ανακοίνωσης της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών Έκθεση για την κατάσταση του Σένγκεν 2025

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2025) 185 final.

σνημμ.: COM(2025) 185 final

Βρυξέλλες, 23.4.2025
COM(2025) 185 final

ANNEX 1

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

της

ανακοίνωσης της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών

Έκθεση για την κατάσταση του Σένγκεν 2025

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Εφαρμογή του συστήματος Σένγκεν: οριζόντια και ειδική ανά χώρα επισκόπηση των δραστηριοτήτων αξιολόγησης και παρακολούθησης Σένγκεν, συμπεριλαμβανομένης της κατάστασης στα εσωτερικά σύνορα

Ο χώρος Σένγκεν είναι ο μεγαλύτερος χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης χωρίς εσωτερικά σύνορα στον κόσμο. Ωφελεί περισσότερους από 450 εκατομμύρια πολίτες της ΕΕ, καθώς και υπηκόους τρίτων χωρών που ζουν στην ΕΕ ή επισκέπτονται την ΕΕ ως τουρίστες, σπουδαστές ή για επιχειρηματικούς σκοπούς. Τις τελευταίες τέσσερις δεκαετίες ο χώρος Σένγκεν παρέχει αυτήν την ελευθερία και ασφάλεια χάρη σε ένα ισχυρό πλαίσιο που υποστηρίζει την καθημερινή του λειτουργία. Το σύστημα Σένγκεν ορίζει εναρμονισμένους και υψηλού επιπέδου κανόνες εισόδου, διασφαλίζει την αυστηρή και αποτελεσματική διαχείριση των εξωτερικών συνόρων και προωθεί την αποτελεσματική συνεργασία σε θέματα επιβολής του νόμου και μετανάστευσης. Το σύστημα δεν λειτουργεί μεμονωμένα· βασίζεται σε ένα πλαίσιο διακυβέρνησης που δίνει προτεραιότητα στην αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων Σένγκεν και στις συντονισμένες αντιδράσεις.

Στο πλαίσιο αυτό, ο **μηχανισμός αξιολόγησης και παρακολούθησης Σένγκεν** διαδραματίζει καίριο ρόλο όσον αφορά την προώθηση των συνθηκών για την εύρυθμη λειτουργία ενός χώρου χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα. Μέσω αυτού του μηχανισμού μεταξύ ομοτίμων, ομάδες εθνικών εμπειρογνομόνων, υπό τον συντονισμό της Επιτροπής και με την υποστήριξη παρατηρητών από οργανισμούς και όργανα της ΕΕ, διενεργούν αξιολογήσεις κάθε χώρας Σένγκεν για τον εντοπισμό ελλείψεων και τη διασφάλιση της ταχείας αντιμετώπισής τους, αποτρέποντας με τον τρόπο αυτόν τυχόν δευτερογενείς επιπτώσεις που θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο την ακεραιότητα και τη σταθερότητα του χώρου Σένγκεν. Ο μηχανισμός είναι επίσης το εργαλείο που χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση της ετοιμότητας των νέων χωρών να εφαρμόσουν όλους τους κανόνες του Σένγκεν, με απώτερο στόχο την κατάργηση του ελέγχου στα εσωτερικά σύνορα στο πλαίσιο της διαδικασίας προσχώρησης στο Σένγκεν.

Το 2024 η Επιτροπή και οι χώρες Σένγκεν, με την ισχυρή στήριξη των οργανισμών και οργάνων της ΕΕ, σημείωσαν συνεχή πρόοδο όσον αφορά την **τρίτη γενιά αξιολογήσεων Σένγκεν**. Η εφαρμογή του νέου κανονισμού για την αξιολόγηση Σένγκεν απέφερε σημαντική απλούστευση και μείωση του διοικητικού φόρτου (με τις νέες ανά χώρα εκθέσεις Σένγκεν μειώθηκαν οι εκθέσεις κατά έξι φορές και, ως αποτέλεσμα, διατυπώθηκαν λιγότερες συστάσεις), μεγαλύτερη στρατηγική εστίαση και εξορθολογισμό, καθώς και περισσότερη διαφάνεια όσον αφορά τα αποτελέσματα. Σε αυτό συνέβαλε επίσης η ενίσχυση της συμμετοχής των εθνικών συντονιστών των χωρών. Επιπλέον, αναπτύχθηκε ολοκληρωμένη στρατηγική κατάρτισης για τη δημιουργία ενοποιημένου πλαισίου κατάρτισης για τις αξιολογήσεις Σένγκεν. Η Επιτροπή θα συνεχίσει την καθιέρωση της νέας αυτής προσέγγιση με συντομότερες εκθέσεις και λιγότερες συστάσεις, εστιάζοντας παράλληλα στην ενίσχυση της εφαρμογής των σημαντικότερων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων.

Το 2024 διενεργήθηκαν **αξιολογήσεις Σένγκεν** στην Κροατία, την Πολωνία, την Ουγγαρία, τη Σλοβακία και την Τσεχία, από τις οποίες συγκεντρώθηκαν σημαντικές πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση στα ανατολικά σύνορα της ΕΕ. Οι αξιολογήσεις αυτές επισήμαναν τις προκλήσεις που απορρέουν από το τρέχον γεωπολιτικό περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων των υβριδικών απειλών της Ρωσίας, οι οποίες έχουν σημαντικές επιπτώσεις στην εσωτερική ασφάλεια του χώρου Σένγκεν. Συνολικά, οι αξιολογήσεις αποκάλυψαν ότι οι χώρες αυτές συμμετέχουν αποτελεσματικά στην αρχιτεκτονική Σένγκεν και εφαρμόζουν τους θεσπισμένους κανόνες. Ωστόσο, λόγω των εξελισσόμενων προκλήσεων στον τομέα της ασφάλειας, υπάρχει ανάγκη για μεγαλύτερη ετοιμότητα. Ενώ η διασφάλιση του πλήρους σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων στα σύνορα αποτελεί κοινή πρόκληση, η αξιολόγηση της Ουγγαρίας αποκάλυψε σοβαρές ελλείψεις όσον αφορά τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων στις διαδικασίες στα σύνορα και στις διαδικασίες επιστροφής. Αξιολογήσεις διενεργήθηκαν επίσης στα προξενεία της Δανίας, της Νορβηγίας και της Σουηδίας, σε σχέση με τις αντίστοιχες αξιολογήσεις Σένγκεν του 2022 για την πολιτική θεωρήσεων, οι οποίες συνέβαλαν εντέλει στην ολοκλήρωση των συσσωρευμένων εκκρεμών αξιολογήσεων που είχαν αναβληθεί λόγω της πανδημίας COVID-19. Επιπλέον, πραγματοποιήθηκε μία αιφνιδιαστική επίσκεψη στη Βομβάη της Ινδίας, σχετικά με την εφαρμογή της κοινής πολιτικής θεωρήσεων από τα προξενεία της Γερμανίας, της Πολωνίας και της Ισπανίας.

Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων αξιολόγησης, δόθηκε επίσης ιδιαίτερη έμφαση στην **κατάσταση στα εσωτερικά σύνορα**. Μολονότι καμία από τις χώρες Σένγκεν που αξιολογήθηκαν δεν είχε επαναφέρει τους ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα κατά τον χρόνο των επισκέψεων αξιολόγησης, ορισμένες από τις χώρες που αξιολογήθηκαν (δηλαδή η Κροατία, η Πολωνία, η Ουγγαρία, η Σλοβακία και η Τσεχία) επηρεάζονταν από τους ελέγχους αυτούς λόγω της επαναφοράς τους από γειτονικές χώρες. Ο συντονιστής Σένγκεν τόνισε επίσης αυτό το σημαντικό ζήτημα κατά τη διάρκεια των τακτικών διμερών και πολυμερών συνεδριάσεων με τις χώρες Σένγκεν. Στο πλαίσιο αυτού του διαρθρωμένου διαλόγου πραγματοποιήθηκαν 15 συνεδριάσεις μεταξύ των χωρών που είχαν επαναφέρει τους ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα και των χωρών που επηρεάζονταν από τους εν λόγω ελέγχους. Οι συζητήσεις αυτές επιβεβαίωσαν τον στοχευμένο χαρακτήρα των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα και παρείχαν ευκαιρίες για την περαιτέρω ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας, λαμβανομένων υπόψη των ενισχυμένων εργαλείων που θεσπίστηκαν με τον κώδικα συνόρων του Σένγκεν, ο οποίος άρχισε να ισχύει πέρυσι.

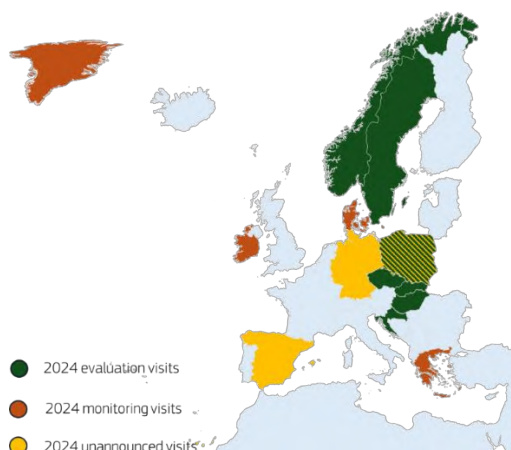
Στο πλαίσιο των ενισχυμένων προσπαθειών **παρακολούθησης** βάσει του μηχανισμού αξιολόγησης και παρακολούθησης Σένγκεν πραγματοποιήθηκαν νέες επισκέψεις και επισκέψεις επαλήθευσης στην Ελλάδα (λόγω σοβαρών ελλείψεων που εντοπίστηκαν το 2021), στην Ιρλανδία (στο πλαίσιο της υπό εξέλιξη πρώτης αξιολόγησης Σένγκεν) και στη Δανία. Τα αποτελέσματα όλων των δραστηριοτήτων παρακολούθησης συμπεριλήφθηκαν στον **πίνακα αποτελεσμάτων Σένγκεν του 2024**, ο οποίος παρουσιάστηκε στις χώρες Σένγκεν κατά τη διάρκεια του Συμβουλίου Σένγκεν του Δεκεμβρίου.

Το 2024 υλοποιήθηκε επίσης μια βασική στρατηγική προτεραιότητα, όπως προσδιορίστηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, με τη διενέργεια της **θεματικής αξιολόγησης για πιο**

αποτελεσματικές επιστροφές. Η έκδοση της έκθεσης τον Δεκέμβριο του 2024 προετοίμασε το έδαφος για συγκεκριμένες βελτιώσεις στα συστήματα επιστροφής, εντοπίζοντας ελλείψεις στη διαδικασία επιστροφής που περιορίζουν την αποτελεσματικότητα του συστήματος, σε συνδυασμό με βέλτιστες πρακτικές που εφαρμόζονται από ορισμένες χώρες Σένγκεν και παρέχουν λύσεις σε κοινές προκλήσεις. Τα αποτελέσματα της θεματικής αξιολόγησης τροφοδότησαν επίσης την πρόταση της Επιτροπής για ένα νέο νομοθετικό πλαίσιο για τις επιστροφές, η οποία εγκρίθηκε στις 11 Μαρτίου 2025, και αποτελούν έναν χάρτη πορείας για την ανάληψη δράσης έως ότου τεθούν σε εφαρμογή οι νέοι κανόνες.

***Κατά τη διάρκεια** του σημαντικού αυτού έτους στο οποίο εορτάζουμε την 40ή επέτειο της συμφωνίας του Σένγκεν, ενός από τα κυριότερα επιτεύγματα της ολοκλήρωσης της ΕΕ, ο μηχανισμός αξιολόγησης και παρακολούθησης Σένγκεν θα παραμείνει στο επίκεντρο των επιτόπιων εργασιών για την εφαρμογή της αρχιτεκτονικής Σένγκεν. Το ερωτηματολόγιο αξιολόγησης θα επικαιροποιηθεί προκειμένου να αντικατοπτρίζει το νέο κανονιστικό πλαίσιο και η Επιτροπή θα ενισχύσει τη στρατηγική εστίαση με τη βελτίωση (σε στενή συνεργασία με τους εθνικούς συντονιστές των χωρών) του πεδίου εφαρμογής της αξιολόγησης ώστε να δοθεί προτεραιότητα σε τομείς με τον μεγαλύτερο αντίκτυπο. Αυτό, με τη σειρά του, πρέπει να συνοδευτεί από ισχυρότερη πολιτική εποπτεία, καθώς οι συνεχιζόμενες ελλείψεις στην εφαρμογή των κανόνων του Σένγκεν εξακολουθούν να υπονομεύουν την ορθή λειτουργία του. Για την αντιμετώπιση των εν λόγω ελλείψεων απαιτούνται επείγοντως απτά διορθωτικά μέτρα.*

1. Δραστηριότητες αξιολόγησης και παρακολούθησης το 2024

Δραστηριότητες αξιολόγησης το 2024¹

Κατά το προηγούμενο έτος εμπειρογνώμονες τόσο από την Επιτροπή όσο και από τις χώρες Σένγκεν, υποστηριζόμενοι από παρατηρητές από όργανα, οργανισμούς και υπηρεσίες της ΕΕ², εφάρμοσαν το **ετήσιο πρόγραμμα αξιολογήσεων Σένγκεν για το 2024**. Οι χώρες που αξιολογήθηκαν ήταν η Κροατία, η Πολωνία, η Ουγγαρία, η Σλοβακία και η Τσεχία. Σε συνέχεια των αξιολογήσεων αυτών, η Επιτροπή εξέδωσε **ανά χώρα εκθέσεις Σένγκεν** για την Κροατία³ και την Πολωνία⁴, καθώς και έκθεση αξιολόγησης σχετικά με τις σοβαρές ελλείψεις που εντοπίστηκαν στην Ουγγαρία. Ολοκληρώθηκαν επίσης οι αξιολογήσεις της Δανίας, της Νορβηγίας και της Σουηδίας (οι οποίες είχαν αναβληθεί λόγω των περιορισμών της πανδημίας COVID-19).

Λαμβανομένων υπόψη της περιφερειακής δυναμικής που επηρεάζει τις χώρες αυτές, ιδίως εκείνες που είναι εκτεθειμένες σε υβριδικές απειλές από τη Ρωσία και στην οπλοποίηση της μετανάστευσης από τη Λευκορωσία, των υψηλών μεταναστευτικών πιέσεων και του διασυνοριακού εγκλήματος, δόθηκε ιδιαίτερη προσοχή στις ακόλουθες προτεραιότητες:

- ισχυρή εθνική διακυβέρνηση Σένγκεν ως προϋπόθεση για την αποτελεσματική συμμετοχή των χωρών Σένγκεν στο σύστημα Σένγκεν και την πλήρη εφαρμογή του από αυτές, μέσω αποδοτικών πολιτικών και διοικητικών ικανοτήτων⁵

¹ Για επισκόπηση των δραστηριοτήτων αξιολόγησης του 2024, βλ.: [Μηχανισμός αξιολόγησης και παρακολούθησης Σένγκεν — Ευρωπαϊκή Επιτροπή \(europa.eu\)](#).

² Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex)· Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων (ΕΕΠΔ)· Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA)· Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (Ευρωπόλ) και Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Λειτουργική Διαχείριση Συστημάτων ΤΠ Μεγάλης Κλίμακας στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης (eu-LISA).

³ Η αξιολόγηση Σένγκεν της Κροατίας — Συνοπτική παρουσίαση και συστάσεις διατίθεται στη διεύθυνση: [Schengen evaluation of Croatia](#).

⁴ Η αξιολόγηση Σένγκεν της Πολωνίας — Συνοπτική παρουσίαση και συστάσεις διατίθεται στη διεύθυνση: [Schengen evaluation of Poland](#).

- ενίσχυση των ικανοτήτων διαχείρισης των συνόρων για τον αποτελεσματικό έλεγχο των εξωτερικών συνόρων, τόσο υπό κανονικές συνθήκες όσο και κατά τη διάρκεια κρίσεων, συμπεριλαμβανομένου του αξιόπιστου σχεδιασμού έκτακτης ανάγκης, σε συνδυασμό με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων
- κατάλληλες για τον επιδιωκόμενο σκοπό πρωτοβουλίες ασφάλειας με τις γειτονικές χώρες Σένγκεν, με την υιοθέτηση ολοκληρωμένης προσέγγισης που καλύπτει το σύνολο της διαδρομής και η οποία δίνει έμφαση στην προορατική συνεργασία μεταξύ των αστυνομικών δυνάμεων και στην απρόσκοπτη ανταλλαγή πληροφοριών
- αυστηρούς ελέγχους των προϋποθέσεων εισόδου τρίτων χωρών στο πλαίσιο των διαδικασιών έκδοσης θεώρησης και εφαρμογή αποτελεσματικών διαδικασιών για την επιστροφή προσώπων που δεν έχουν άδεια παραμονής στον χώρο Σένγκεν
- αξιοποίηση συστημάτων ΤΠ μεγάλης κλίμακας για την υποστήριξη κάθε σταδίου της διαδικασίας Σένγκεν, με τη διασφάλιση ότι οι ενισχυμένες λειτουργίες τους αποφέρουν απτά αποτελέσματα όσον αφορά την ενίσχυση της ασφάλειας, τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων και τη διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών, με παράλληλη τήρηση των απαιτήσεων προστασίας των δεδομένων.

Βασικά συμπεράσματα των αξιολογήσεων χωρών του 2024

Συνολικά, οι αξιολογήσεις χωρών του 2024 ανέδειξαν την αυξανόμενη σημασία της αρχιτεκτονικής Σένγκεν για την αντιμετώπιση των βασικών προκλήσεων στις οποίες καλούνται να αντεπεξέλθουν οι χώρες Σένγκεν και η ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων της μεγαλύτερης πίεσης στα εξωτερικά σύνορα, της διαχείρισης της εσωτερικής ασφάλειας έναντι των εξελισσόμενων απειλών και του συνολικού εξορθολογισμού των διαδικασιών. Το στοιχείο αυτό ήταν ιδιαίτερα εμφανές στις χώρες που αξιολογήθηκαν, ιδίως στις χώρες κατά μήκος των ανατολικών συνόρων της ΕΕ, οι οποίες παρουσιάζουν παρόμοια περιφερειακή δυναμική.

Ενώ ορισμένες από τις χώρες που αξιολογήθηκαν έχουν σημειώσει σημαντική πρόοδο στην εφαρμογή των κανόνων Σένγκεν, για παράδειγμα όσον αφορά την ενισχυμένη επιτήρηση των χερσαίων συνόρων και την πιο ενεργό αστυνομική συνεργασία, άλλες εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν προκλήσεις όσον αφορά την πλήρη τήρηση των υψηλών προτύπων του Σένγκεν. Τα τρωτά σημεία συχνά προκύπτουν από ανεπαρκείς εξειδικευμένους πόρους, αναντιστοιχία μεταξύ στρατηγικών και επιχειρησιακών προτεραιοτήτων και ανεπαρκή χρήση των υφιστάμενων τεχνικών και νομικών εργαλείων για τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση των ταχέως εξελισσόμενων διασυνοριακών απειλών κατά της ασφάλειας.

Οι αξιολογήσεις του 2024 τονίζουν εκ νέου την επείγουσα ανάγκη να δοθεί προτεραιότητα σε πολιτικό, στρατηγικό και επιχειρησιακό επίπεδο, στις πολιτικές, τις διαδικασίες και τα

εργαλεία Σένγκεν, ώστε να διασφαλιστεί η αποτελεσματική επιτόπια εφαρμογή, η οποία θα συμβάλει στην εύρυθμη λειτουργία του χώρου Σένγκεν.

Τον Φεβρουάριο του 2024 η Επιτροπή πραγματοποίησε **αιφνιδιαστική επίσκεψη** στα προξενεία της Γερμανίας, της Πολωνίας και της Ισπανίας στη Βομβάη της Ινδίας, προκειμένου να αξιολογήσει την κοινή πολιτική θεωρήσεων. Στόχος ήταν να εξεταστούν πιθανά τρωτά σημεία σε αυτόν τον βασικό κόμβο εισόδου πριν από τον χώρο Σένγκεν, ο οποίος αποτελεί ένα από τα σημεία στα οποία εκδίδεται ο μεγαλύτερος όγκος θεωρήσεων βραχείας διαμονής και ο οποίος αντιμετωπίζει συνεχώς αυξανόμενη ζήτηση. Στο πλαίσιο της αξιολόγησης κατέστη δυνατή η εξέταση ορισμένων από τις καταγγελίες που λαμβάνει τακτικά η Επιτροπή σχετικά με τους υπερβολικούς χρόνους αναμονής για ραντεβού, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει, μεταξύ άλλων, σε άγρα θεωρήσεων. Στο πλαίσιο αυτό, η ομάδα αξιολόγησης εξέτασε τόσο τη συνεργασία με εξωτερικούς παρόχους υπηρεσιών όσο και ειδικά ανά χώρα ζητήματα (π.χ. για τη Γερμανία, συγκέντρωση των εργασιών στη Βομβάη). Η αιφνιδιαστική αξιολόγηση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν παρατηρούνται σοβαρές ελλείψεις στην εφαρμογή των απαιτήσεων θεώρησης από τις τρεις χώρες Σένγκεν στα αντίστοιχα προξενεία τους και ότι οι αποφάσεις σχετικά με τις αιτήσεις θεώρησης είναι γενικά τεκμηριωμένες. Τα επαναλαμβανόμενα ζητήματα που εξακολουθούν να απαιτούν προσοχή και βελτιώσεις περιλαμβάνουν τη συνεργασία με εξωτερικούς παρόχους υπηρεσιών και τη χρήση συστημάτων ΤΠ που υποστηρίζουν τις διαδικασίες θεώρησης.

Δραστηριότητες παρακολούθησης το 2024

Η συνεχής παρακολούθηση βρίσκεται στο επίκεντρο των προσπαθειών διακυβέρνησης για τον εντοπισμό των προκλήσεων και την ανταπόκριση με πραγματικά, μετρήσιμα αποτελέσματα. Ως εκ τούτου, η επιτυχία του μηχανισμού αξιολόγησης και παρακολούθησης Σένγκεν —και, κατ'επέκταση, η σταθερότητα του ίδιου του χώρου Σένγκεν— εξαρτάται από την αποτελεσματική εφαρμογή των συνιστώμενων διορθωτικών μέτρων. Τα μέτρα είναι προσαρμοσμένα στη συγκεκριμένη κατάσταση κάθε χώρας Σένγκεν και σχεδιάζονται τόσο για να ενισχύουν την εφαρμογή των κανόνων Σένγκεν όσο και για να διασφαλίζουν ότι κάθε κράτος μέλος συμβάλλει θετικά στη συλλογική ελευθερία και ασφάλεια.

Στο πλαίσιο των προσπαθειών της για την ενίσχυση της διάστασης παρακολούθησης των αξιολογήσεων Σένγκεν, η Επιτροπή έχει εντείνει τον έλεγχο των **εκθέσεων** που υποβάλλουν οι χώρες Σένγκεν **σχετικά με τη συνέχεια που δίνεται στις συστάσεις**, ώστε να εντοπίζονται άμεσα τυχόν κενά και καθυστερήσεις στην εφαρμογή. Μολονότι ο πίνακας αποτελεσμάτων Σένγκεν αύξησε τη συνοχή και την τακτικότητα της υποβολής εκθέσεων από τις χώρες Σένγκεν, οι εκθέσεις όσον αφορά τη συνέχεια εξακολουθούν να μην υποβάλλονται εγκαίρως. Το 2024 επτά χώρες Σένγκεν καθυστέρησαν να υποβάλουν τις εκθέσεις όσον αφορά τη συνέχεια. Οι προσπάθειες πρέπει επίσης να επικεντρωθούν στη βελτίωση της ποιότητας της υποβολής εκθέσεων, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι παρεχόμενες πληροφορίες είναι συναφείς. Με τον τρόπο αυτόν θα μπορεί η Επιτροπή να εκπληρώνει αποτελεσματικά τον εποπτικό της ρόλο και να διασφαλίζει την ουσιαστική ανταλλαγή απόψεων, η οποία οδηγεί σε απτές λύσεις, εντοπίζοντας παράλληλα τόσο την πρόοδο όσο και τα εναπομένοντα κενά.

Στο πλαίσιο των ενισχυμένων προσπαθειών παρακολούθησης, η Επιτροπή πραγματοποίησε στοχευμένες επισκέψεις παρακολούθησης, συμπεριλαμβανομένης μίας νέας επίσκεψης για την αξιολόγηση σοβαρών ελλείψεων που είχαν εντοπιστεί προηγουμένως και τριών επισκέψεων επαλήθευσης για την αξιολόγηση της προόδου όσον αφορά την εφαρμογή των σχεδίων δράσης.

Νέα επίσκεψη το 2024

- **Ελλάδα** (Νοέμβριος 2024). Δεδομένων των σοβαρών ελλείψεων που εντοπίστηκαν το 2021 όσον αφορά τις διαδικασίες και τις διασφαλίσεις κατά την επιστροφή υπηκόων τρίτων χωρών χωρίς νόμιμο δικαίωμα παραμονής, στόχος της επίσκεψης ήταν να αξιολογηθεί η εφαρμογή των διορθωτικών μέτρων. Λόγω της περιορισμένης προόδου που σημείωσε η Ελλάδα, η ομάδα αξιολόγησης κατέληξε στο συμπέρασμα ότι εξακολουθούν να υπάρχουν σοβαρές ελλείψεις.

Επισκέψεις επαλήθευσης το 2024

- **Ελλάδα** — διαχείριση των εξωτερικών συνόρων (Σεπτέμβριος 2024). Ο λόγος της επίσκεψης αυτής ήταν η περιορισμένη πρόοδος που ανέφερε η Ελλάδα μετά την αξιολόγηση του 2021. Η επίσκεψη κατέδειξε ότι η πρόοδος που έχει σημειωθεί σε στρατηγικό επίπεδο και στα χερσαία σύνορα είναι περιορισμένη, γεγονός που απαιτεί επείγοντα διορθωτικά μέτρα.
- **Δανία** — διαχείριση των εξωτερικών συνόρων (Δεκέμβριος 2024). Στόχος ήταν να αξιολογηθούν οι εξελίξεις που αναφέρθηκαν από τις δανικές αρχές όσον αφορά την ενίσχυση της συνολικής διακυβέρνησης και του συντονισμού της διαχείρισης των συνόρων. Η επίσκεψη επιβεβαίωσε ότι σημειώθηκαν σημαντικές βελτιώσεις· ωστόσο, απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για να επιταχυνθεί η πλήρης εφαρμογή της ενισχυμένης δομής διακυβέρνησης των συνόρων, η οποία θα υποστηρίζεται από μια ολοκληρωμένη στρατηγική ανθρώπινων πόρων με επαρκή στελέχωση και κατάλληλη κατάρτιση.
- **Ιρλανδία** — εσωτερική ασφάλεια ως δράση παρακολούθησης της υπό εξέλιξη πρώτης αξιολόγησης (Νοέμβριος 2024). Η επίσκεψη επιβεβαίωσε ότι έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος όσον αφορά την ενίσχυση της εσωτερικής ασφάλειας της ΕΕ με την εφαρμογή του συστήματος πληροφοριών Σένγκεν, συμπεριλαμβανομένων των νέων λειτουργιών· ωστόσο, οι βελτιώσεις στην αστυνομική συνεργασία παρέμειναν περιορισμένες. Απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για την προώθηση των εργασιών στο πλαίσιο της πρώτης αξιολόγησης Σένγκεν, οι οποίες θα ωφεληθούν από την ισχυρότερη διακυβέρνηση Σένγκεν, ώστε να διασφαλιστεί η ταχεία εφαρμογή διορθωτικών μέτρων.

Επί του παρόντος, τρεις χώρες Σένγκεν εξακολουθούν να παρουσιάζουν σοβαρές ελλείψεις στην εφαρμογή των κανόνων Σένγκεν⁵. Ο συντονιστής Σένγκεν δίνει συνέχεια στα μέτρα

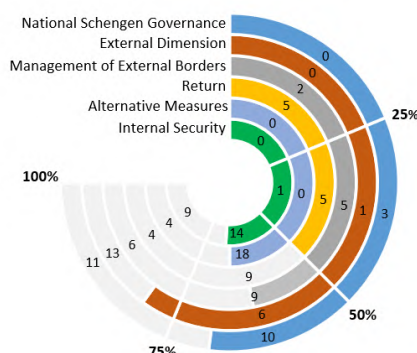
⁵ Ελλάδα, Γαλλία και Ουγγαρία.

συνεργαζόμενος στενά με τις αρμόδιες εθνικές αρχές και η Επιτροπή παρακολουθεί ενεργά την κατάσταση.

Μετά τις πιο πρόσφατες αξιολογήσεις των εκθέσεων που υπέβαλαν τα κράτη μέλη σχετικά με τη συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις, η **Επιτροπή περατώνει με την παρούσα τα σχέδια δράσης**⁶ του Λιχτενστάιν στους τομείς του συστήματος πληροφοριών Σένγκεν⁷ και της αστυνομικής συνεργασίας⁸, καθώς και το σχέδιο δράσης της Σλοβενίας⁹ σχετικά με τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις προστασίας των δεδομένων κατ' εφαρμογή της αρχιτεκτονικής Σένγκεν, σύμφωνα με το άρθρο 21 παράγραφος 3 του κανονισμού για την αξιολόγηση Σένγκεν. Λαμβανομένων υπόψη των αποτελεσμάτων των δραστηριοτήτων αξιολόγησης που πραγματοποιήθηκαν το 2024, η Επιτροπή **περάτωσε τεχνικά** τα σχέδια δράσης της Πολωνίας που ήταν ακόμη ανοικτά κατά τον χρόνο της αξιολόγησης¹⁰.

2. Πίνακας αποτελεσμάτων Σένγκεν 2024

Κατά τη σύνοδο του Συμβουλίου Σένγκεν τον Δεκέμβριο του 2024, η Επιτροπή υπέβαλε στους υπουργούς του χώρου Σένγκεν τον πίνακα αποτελεσμάτων Σένγκεν για το 2024. Ο πίνακας αποτελεσμάτων συνοδευόταν από προσαρμοσμένες στρατηγικές προτεραιότητες, στις οποίες αναδεικνυόταν η πρόοδος που έχει σημειωθεί και διατυπωνόταν επίσης έκκληση για μεγαλύτερες προσπάθειες σε βασικούς τομείς.

Πίνακας αποτελεσμάτων Σένγκεν 2024 (συγκεντρωτικά): συνολική κατάσταση εφαρμογής ανά ειδική διάσταση

Από την ανάλυση των δραστηριοτήτων αξιολόγησης και παρακολούθησης που πραγματοποιήθηκαν το 2024 προκύπτει ότι επιτεύχθηκε πρόοδος σε αρκετούς σημαντικούς τομείς, καθώς ορισμένες χώρες Σένγκεν σημείωσαν ταχεία πρόοδο στην εφαρμογή των αντίστοιχων σχεδίων δράσης τους. Όσον αφορά την πολιτική θεωρήσεων Σένγκεν, για παράδειγμα, αρκετές χώρες ανέφεραν οριζόντιες βελτιώσεις όσον αφορά την αντιμετώπιση των ελλείψεων στις πρακτικές των εξωτερικών παρόχων υπηρεσιών. Ειδικότερα, η Νορβηγία και η Σουηδία, παρά το γεγονός ότι αξιολογήθηκαν στον τομέα των θεωρήσεων το 2024, έχουν

⁶ Τα σχέδια δράσης που δεν είχαν ακόμη περατωθεί πριν από τις περιοδικές αξιολογήσεις της Τσεχίας, της Ουγγαρίας και της Σλοβακίας το 2024 θα περατωθούν μέσω των ανά χώρα εκθέσεων Σένγκεν που θα εκδοθούν το 2025.

⁷ Περατώθηκε στις 16 Οκτωβρίου 2024.

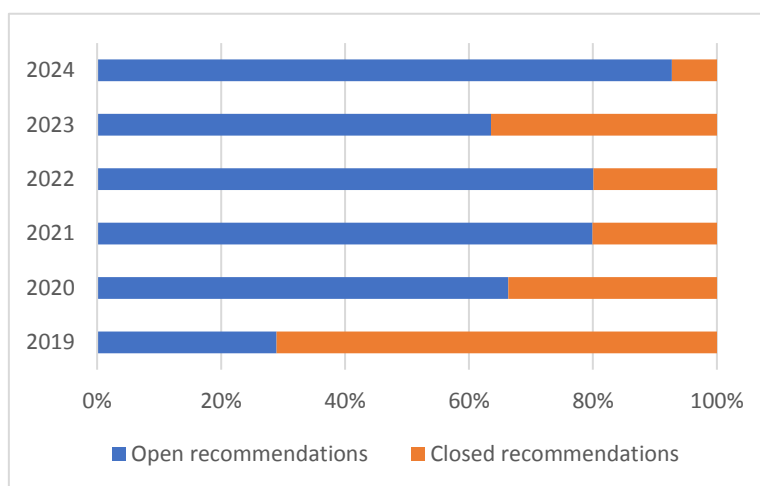
⁸ Περατώθηκε την 1η Νοεμβρίου 2024.

⁹ Περατώθηκε στις 8 Νοεμβρίου 2024.

¹⁰ C(2024) 8110 final της 17ης Δεκεμβρίου 2024.

σημειώσει σημαντική πρόοδο και πλησιάζουν στην ολοκλήρωση των σχεδίων δράσης τους. Ομοίως, η Κύπρος έχει καταβάλει σημαντικές προσπάθειες για την εφαρμογή των απαιτούμενων διορθωτικών μέτρων, με αξιοσημείωτες βελτιώσεις στη διαδικασία επιστροφής και στο σύστημα πληροφοριών Σένγκεν. Στο μεταξύ, οι αξιολογήσεις της Πολωνίας και της Ουγγαρίας, ενώ οδήγησαν σε νέες συστάσεις, ανέδειξαν επίσης σημαντική πρόοδο όσον αφορά την εφαρμογή των διορθωτικών μέτρων από τον προηγούμενο κύκλο αξιολόγησης.

Ωστόσο, ο πίνακας αποτελεσμάτων Σένγκεν του 2024 επιβεβαίωσε επίσης μια επίμονη τάση που παρατηρείται κατά τα τελευταία έτη, δηλαδή τον **άνισο ρυθμό εφαρμογής** των συστάσεων σε εθνικό επίπεδο έπειτα από αξιολόγηση Σένγκεν. Ενώ ο πίνακας αποτελεσμάτων Σένγκεν παρέχει μια συνοπτική εικόνα της κατάστασης εφαρμογής σε μια δεδομένη στιγμή¹¹, οι χώρες Σένγκεν που αξιολογήθηκαν το ίδιο έτος και, ως εκ τούτου, αναμένεται να βρίσκονται σε παρόμοια στάδια εφαρμογής, εξακολουθούν να παρουσιάζουν πολύ διαφορετικά επίπεδα προόδου. Για παράδειγμα, ενώ δύο από τις χώρες Σένγκεν που αξιολογούνται το 2025 έχουν εφαρμόσει σχεδόν πλήρως όλες τις συστάσεις, αυτό δεν ισχύει για την τρίτη χώρα.

Τρέχουσα κατάσταση όσον αφορά την εφαρμογή των συστάσεων της αξιολόγησης Σένγκεν από τον Απρίλιο του 2025

Επιπλέον, σε αρκετές χώρες Σένγκεν **εξακολουθούν να παρατηρούνται πολλές μακροχρόνιες ελλείψεις** παρότι έχουν παρέλθει αρκετά έτη από τη διενέργεια των αξιολογήσεών τους· πολλές από αυτές τις ελλείψεις αφορούν βασικές πτυχές του πλαισίου Σένγκεν. Το φαινόμενο αυτό υπονομεύει την αποτελεσματικότητα του μηχανισμού αξιολόγησης και παρακολούθησης Σένγκεν όσον αφορά την πλήρη στήριξη της λειτουργίας, της ασφάλειας και της ακεραιότητας του χώρου Σένγκεν. Ως αποτέλεσμα, δημιουργούνται

¹¹ Σύμφωνα με τη μεθοδολογία για τον πίνακα αποτελεσμάτων Σένγκεν, ο πίνακας αποτελεσμάτων Σένγκεν του 2024 δεν περιλαμβάνει βαθμολογίες για την Τσεχία, την Ουγγαρία, την Πολωνία και τη Σλοβακία, καθώς οι ανά χώρα εκθέσεις με τις αντίστοιχες συστάσεις μετά τις περιοδικές αξιολογήσεις του 2024 δεν είχαν ακόμη εκδοθεί. Επίσης, δεν συμπεριλήφθηκαν η Βουλγαρία και η Ρουμανία, δεδομένου ότι η πρώτη περιοδική αξιολογήσή τους θα πραγματοποιηθεί μόλις κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2025. Οι χώρες Σένγκεν που αξιολογήθηκαν πρόσφατα το 2023 και στις αρχές του 2024 (δηλαδή η Κροατία, η Εσθονία, η Φινλανδία, η Λετονία και η Λιθουανία) δεν είχαν ακόμη την ευκαιρία να υποβάλουν ούτε τα σχέδια δράσης τους, τα οποία περιλαμβάνουν τα σχεδιαζόμενα διορθωτικά μέτρα που πρόκειται να ληφθούν, ούτε τις πρώτες εκθέσεις που υποβάλλονται σχετικά με τη συνέχεια που δίνεται στις συστάσεις, δεδομένου ότι οι προθεσμίες δεν έχουν ακόμη παρέλθει.

τρωτά σημεία καίριας σημασίας τα οποία, εάν δεν αντιμετωπιστούν άμεσα, ενδέχεται να έχουν σημαντικό αρνητικό αντίκτυπο στη συνολική λειτουργία του Σένγκεν.

Ένα οριζόντιο στοιχείο που απαιτεί **επείγουσα διορθωτική δράση** αφορά την εφαρμογή των συστημάτων ΤΠ μεγάλης κλίμακας που υποστηρίζουν την αρχιτεκτονική Σένγκεν — ένα τρωτό σημείο με εκτεταμένες επιπτώσεις ασφάλειας για τη διαχείριση των συνόρων, τη μετανάστευση και την επιβολή του νόμου. Το στοιχείο αυτό χαρακτηρίστηκε ως σημαντική αδυναμία τουλάχιστον στις μισές από τις χώρες που αξιολογήθηκαν. Παρά τις ενισχυμένες λειτουργίες του συστήματος πληροφοριών Σένγκεν —οι οποίες σχεδιάστηκαν με σκοπό την ενίσχυση της ασφάλειας και τον εξορθολογισμό των διαδικασιών— το πλήρες δυναμικό τους παραμένει ανεκμετάλλευτο, καθώς οι χώρες Σένγκεν δεν χρησιμοποιούν το σύστημα σύμφωνα με τα απαιτούμενα πρότυπα και τις ικανότητές του. Για παράδειγμα, πέντε χώρες εξακολουθούν να μην εκδίδουν καταχωρίσεις για ευάλωτα άτομα, όπως παιδιά που διατρέχουν κίνδυνο απαγωγής, ενώ μία χώρα είναι υπεύθυνη για την έκδοση του 75 % των εν λόγω καταχωρίσεων. Μόνο 16 χώρες έχουν δημιουργήσει καταχωρίσεις για ελέγχους έρευνας, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται κρίσιμα κενά στο σύστημα: οι έλεγχοι έρευνας καθιστούν δυνατή τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με πρόσωπα ή συναφή αντικείμενα για τους σκοπούς της δίωξης ποινικών αδικημάτων και της πρόληψης απειλών κατά της δημόσιας ή της εθνικής ασφάλειας. Τα κενά αυτά επηρεάζουν την ασφάλεια του χώρου Σένγκεν στο σύνολό του.

Ταυτόχρονα, οι χώρες Σένγκεν δεν εισάγουν επαρκώς βασικά δεδομένα στο σύστημα, ακόμη και όταν οι πληροφορίες αυτές είναι άμεσα διαθέσιμες σε εθνικό επίπεδο. Στις αρχές του 2025 υπήρχαν περίπου 1,7 εκατομμύρια καταχωρίσεις για πρόσωπα, εκ των οποίων μόνο 900 000 περίπου (52 %) περιλάμβαναν φωτογραφίες και μόνο περίπου 600 000 (35 %) περιείχαν δακτυλικά αποτυπώματα. Τα σημαντικά αυτά κενά υπονομεύουν σε μεγάλο βαθμό την ικανότητα των χωρών να εντοπίζουν πρόσωπα, ιδίως εκείνα που συνιστούν απειλή για την ασφάλεια. Επιπλέον, τα κράτη μέλη πρέπει ενίοτε να βελτιώνουν ορισμένες απαιτήσεις προστασίας δεδομένων των συστημάτων ΤΠ μεγάλης κλίμακας και να ενισχύουν την παρακολούθηση των εν λόγω απαιτήσεων. Η αντιμετώπιση αυτών των ελλείψεων δεν αποτελεί απλώς τεχνική αναγκαιότητα, αλλά θεμελιώδη απαίτηση για τη διασφάλιση της ακεραιότητας και της ασφάλειας του χώρου Σένγκεν.

Η Επιτροπή καλεί όλες τις χώρες Σένγκεν να δώσουν ουσιαστική συνέχεια στα αποτελέσματα των πινάκων αποτελεσμάτων Σένγκεν του 2024 και να συνεργαστούν ενεργά, κατά περίπτωση, με τον συντονιστή Σένγκεν. Στην περίπτωση που οι συστάσεις έχουν **δημοσιονομικές επιπτώσεις** για τις χώρες Σένγκεν, η Επιτροπή καλεί τις χώρες αυτές να δώσουν προτεραιότητα στην εφαρμογή τους στο πλαίσιο των εθνικών προγραμμάτων των ταμείων της ΕΕ¹². Μολονότι διατίθενται σημαντικοί χρηματοδοτικοί πόροι, η χρηματοδότηση της ΕΕ συχνά δεν διοχετεύεται εκεί όπου είναι περισσότερο αναγκαία. Πρέπει να δημιουργηθούν ισχυρότερες συνδέσεις μεταξύ των συστάσεων της αξιολόγησης Σένγκεν, των αξιολογήσεων τρωτότητας και της χρηματοδότησης βάσει του νέου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου.

¹² Το Ταμείο για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση των Συνόρων — Μέσο για τη Διαχείριση των Συνόρων και τις θεωρήσεις, το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης και το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας.

3. Θεματικές αξιολογήσεις Σένγκεν για το 2024

Οι θεματικές αξιολογήσεις Σένγκεν προσφέρουν μια μοναδική ευκαιρία για την αξιολόγηση της κατάστασης εφαρμογής των κανόνων Σένγκεν σε όλες τις χώρες Σένγκεν σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή και για τη σύγκριση πρακτικών μεταξύ των χωρών εκείνων που αντιμετωπίζουν παρόμοιες προκλήσεις.

Θεματική αξιολόγηση για πιο αποτελεσματικές επιστροφές

Κατά τη διάρκεια του περασμένου έτους, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζήτησε αποφασιστική δράση σε όλα τα επίπεδα για τη διευκόλυνση, την **αύξηση και την επιτάχυνση των επιστροφών** από την ΕΕ, με τη χρήση όλων των εφαρμοστέων πολιτικών, μέσων και εργαλείων της ΕΕ. Η αποτελεσματικότερη εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας για την επιστροφή, σε συνδυασμό με περαιτέρω εργασίες για μια κοινή προσέγγιση όσον αφορά την επιστροφή, στηρίζει επίσης την ταχύτερη και αποτελεσματικότερη εφαρμογή του συμφώνου για τη μετανάστευση και το άσυλο.

Ως απάντηση στην έκκληση αυτή για ανάληψη δράσης, διενεργήθηκε και ολοκληρώθηκε το 2024 η **θεματική αξιολόγηση Σένγκεν για πιο αποτελεσματικές επιστροφές**. Η έκθεση εκδόθηκε τον Δεκέμβριο του 2024 και περιλαμβάνει οριζόντια ανάλυση των υφιστάμενων μέσων που μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη αυτού του στόχου, συμπεριλαμβανομένων του κανονισμού για την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή, της οδηγίας για την επιστροφή, του κώδικα συνόρων του Σένγκεν και του συστήματος πληροφοριών Σένγκεν.

Η ομάδα αξιολόγησης απαρτιζόταν από 15 εμπειρογνώμονες από χώρες Σένγκεν, δύο εμπειρογνώμονες της Επιτροπής, έναν παρατηρητή από τον Frontex και έναν παρατηρητή από τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Η ομάδα εργάστηκε καθ' όλη τη διάρκεια του 2024 για τη διενέργεια ενδελεχούς ανάλυσης και πραγματοποίησε επισκέψεις στην Ιταλία, τη Νορβηγία και τις Κάτω Χώρες για να αξιολογήσει πρακτικές οι οποίες, λόγω του ιδιαίτερου χαρακτήρα τους, δεν μπορούσαν να εξεταστούν αποτελεσματικά εξ αποστάσεως.

Η αξιολόγηση ανέδειξε την πολυπλοκότητα των διαδικασιών επιστροφής, οι οποίες εφαρμόζονται σε ευρύ φάσμα υπηκόων τρίτων χωρών, μεταξύ των οποίων:

- πρόσωπα που εισέρχονται νόμιμα στον χώρο Σένγκεν αλλά υπερβαίνουν την επιτρεπόμενη διάρκεια παραμονής τους ή νόμιμης διαμονής τους (π.χ. υπήκοοι που απαλλάσσονται από την υποχρέωση θεώρησης)·
- πρόσωπα που εισέρχονται παράνομα και συλλαμβάνονται στα εξωτερικά σύνορα· και
- πρόσωπα που συλλαμβάνονται στο έδαφος χώρας Σένγκεν λόγω παράνομης παραμονής έπειτα από νόμιμη ή παράνομη είσοδο.

Ως εκ τούτου, η εφαρμογή αποτελεσματικών μέτρων επιστροφής συγκαταλέγεται μεταξύ των

πλέον βιώσιμων εργαλείων για τη διασφάλιση του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης χωρίς εσωτερικά σύνορα.

Δεδομένων των πολλαπλών ενδιαφερόμενων μερών, διαδικασιών και μηχανισμών που εμπλέκονται, η θεματική έκθεση αξιολόγησης Σένγκεν τόνισε τη σημασία της επιστροφής ως βασικού τμήματος της ευρωπαϊκής ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού είναι ζωτικής σημασίας η αποτελεσματική διυπηρεσιακή συνεργασία σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, σε συνδυασμό με επαρκές επίπεδο ετοιμότητας και καλύτερη ανταλλαγή πληροφοριών. Τα στοιχεία αυτά είναι απαραίτητα τόσο για την αποτελεσματική και τεκμηριωμένη λήψη αποφάσεων όσο και για την εκτέλεση των αποφάσεων επιστροφής. Το σύστημα πληροφοριών Σένγκεν μπορεί να διευκολύνει όλες τις ανωτέρω διαδικασίες. Η έκθεση εντοπίζει κοινές προκλήσεις που σχετίζονται με βασικά στάδια της διαδικασίας επιστροφής, συμπεριλαμβανομένων της κίνησής της, της ταυτοποίησης υπηκόων τρίτων χωρών, των οικειοθελών και αναγκαστικών επιστροφών, καθώς και με δομές και μηχανισμούς συνεργασίας που στηρίζουν τις εν λόγω διαδικασίες.

Με βάση την έκθεση αξιολόγησης, το Συμβούλιο εξέδωσε συστάσεις για την αντιμετώπιση των κοινών προκλήσεων που εντοπίστηκαν¹³. Η έκθεση αξιολόγησης εντοπίζει επίσης βέλτιστες πρακτικές από ορισμένες χώρες Σένγκεν που μπορούν να συμβάλουν στην εφαρμογή διορθωτικών μέτρων.

Τα αποτελέσματα της θεματικής αξιολόγησης τροφοδότησαν την πρόταση για νέα κοινή προσέγγιση για τις επιστροφές, όπως παρουσιάστηκε από την Επιτροπή τον Μάρτιο του 2025¹⁴. Αποτελούν χάρτη πορείας για τη βελτίωση των εθνικών συστημάτων επιστροφής έως ότου τεθεί πλήρως σε εφαρμογή το νέο νομοθετικό πλαίσιο.

Συνέχεια που δόθηκε στη θεματική αξιολόγηση για την ευρωπαϊκή ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων (EIBM)

Η ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων αποτελεί βασικό στόχο της ΕΕ, όπως ορίζεται στο άρθρο 77 παράγραφος 2 στοιχείο δ) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αποσκοπεί στη διευκόλυνση της διέλευσης των συνόρων και στη διασφάλιση ομοιόμορφου, υψηλού επιπέδου συνοριακών ελέγχων στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ, συμβάλλοντας έτσι στην εσωτερική ασφάλεια της ΕΕ και στην αποτελεσματική διαχείριση της μετανάστευσης, με παράλληλο σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Βασίζεται στο μοντέλο ελέγχου πρόσβασης τεσσάρων επιπέδων, το οποίο περιλαμβάνει τα μέτρα σε τρίτες χώρες, όπως τα

¹³ Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου, της 6ης Μαρτίου 2025, για τη διατύπωση συστάσεων σχετικά με εντοπισθέντες κοινούς τομείς βελτίωσης που προέκυψαν από τη θεματική αξιολόγηση Σένγκεν του 2024 με τίτλο «Γεφύρωση των εθνικών κενών: προς ένα αποτελεσματικό σύστημα επιστροφών της ΕΕ μέσω κοινών λύσεων και καινοτόμων πρακτικών».

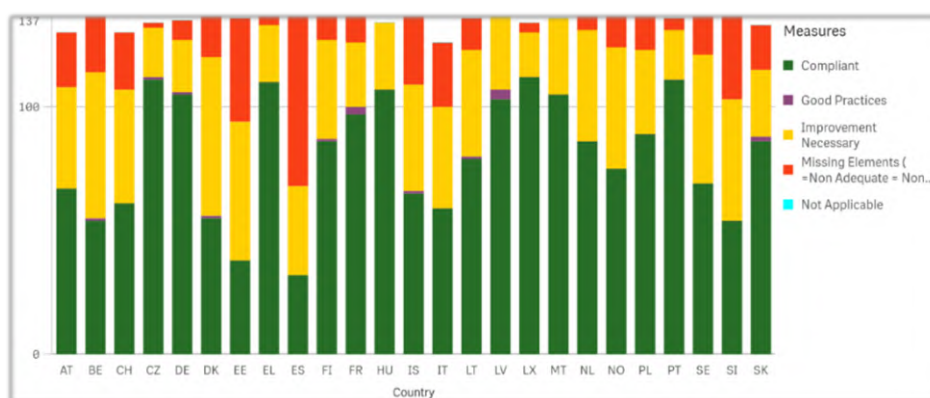
¹⁴ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση κοινού συστήματος για την επιστροφή των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν παράνομα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, και την κατάργηση της οδηγίας 2008/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της οδηγίας 2001/40/ΕΚ του Συμβουλίου και της απόφασης 2004/191/ΕΚ του Συμβουλίου [COM(2025) 101 final].

προβλεπόμενα στο πλαίσιο της κοινής πολιτικής θεωρήσεων, τα μέτρα με γειτονικές τρίτες χώρες, τα μέτρα ελέγχου των εξωτερικών συνόρων, τις αναλύσεις κινδύνου, τα μέτρα εντός του χώρου Σένγκεν και την επιστροφή.

Την περίοδο 2019-2020 διενεργήθηκε θεματική αξιολόγηση των εθνικών στρατηγικών των χωρών Σένγκεν για την ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων. Σε συνέχεια της θεματικής αξιολόγησης, το Συμβούλιο εξέδωσε απόφαση με την οποία διατυπώνεται σύσταση για την κάλυψη των ελλείψεων που εντοπίστηκαν στη θεματική αξιολόγηση των εθνικών στρατηγικών των κρατών μελών για την ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων 2019-2020¹⁵. Η σύσταση προσδιόρισε τις σημαντικότερες πτυχές που πρέπει να λάβουν υπόψη οι χώρες κατά την αναθεώρηση των εθνικών στρατηγικών τους.

Κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2024 η Επιτροπή και εμπειρογνώμονες χωρών Σένγκεν¹⁶, συνοδευόμενοι από έναν παρατηρητή από τον Frontex, τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής, εξέτασαν την πρόοδο που είχε σημειωθεί μέχρι τη δεδομένη χρονική στιγμή. Εξέτασαν τον βαθμό στον οποίο οι αναθεωρημένες εθνικές στρατηγικές ευθυγραμμίζονταν με τις προτεραιότητες πολιτικής της ΕΕ, εστιάζοντας στους μηχανισμούς διακυβέρνησης, στον σχεδιασμό των πόρων και στους στρατηγικούς στόχους. Με τη χρήση 140 δεικτών εξετάστηκε στο πλαίσιο της αξιολόγησης ο βαθμός στον οποίο είχαν εφαρμοστεί οι συστάσεις της προηγούμενης αξιολόγησης και εντοπίστηκαν τομείς που εξακολουθούν να χρήζουν περαιτέρω προσοχής.

Η ολοκληρωμένη αυτή ανάλυση αποτελεί βασικό εργαλείο για την αύξηση της συνοχής και της επιχειρησιακής αποτελεσματικότητας της διακυβέρνησης Σένγκεν και για την ενίσχυση της εφαρμογής της ευρωπαϊκής ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων τόσο σε ενωσιακό όσο και σε εθνικό επίπεδο.

Αποτελέσματα της αξιολόγησης

Από τα αποτελέσματα καταδεικνύονται αξιοσημείωτες βελτιώσεις, ένδειξη ότι οι χώρες είναι ιδιαίτερα προσηλωμένες στην επίτευξη προόδου σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό κύκλο πολυετούς στρατηγικής πολιτικής. Στις βασικές βελτιώσεις που σημειώθηκαν μετά την αξιολόγηση της

¹⁵ Έγγραφο 6755/21 του Συμβουλίου της 8ης Μαρτίου 2021.

¹⁶ Βέλγιο, Γερμανία, Ελλάδα, Γαλλία, Ουγγαρία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Πορτογαλία και Ρουμανία, με επικεφαλής τη Νορβηγία.

περιόδου 2019-2020 περιλαμβάνονται οι ισχυρότεροι μηχανισμοί διακυβέρνησης τόσο σε εθνικό όσο και σε ενωσιακό επίπεδο, η πιο συνεκτική προσέγγιση βάσει κινδύνου όσον αφορά τον έλεγχο των συνόρων και ο καλύτερος στρατηγικός σχεδιασμός για τους χρηματοδοτικούς πόρους. Ειδικότερα, η συνιστώσα της επιστροφής έχει μετατραπεί σε κεντρική συνιστώσα των εθνικών στρατηγικών, με αποτέλεσμα την ενίσχυση της ολοκληρωμένης προσέγγισης, στην οποία ενσωματώνεται επίσης η διαχείριση της μετανάστευσης, αν και εξακολουθεί να απαιτείται περαιτέρω εναρμόνιση. Ένα άλλο σημαντικό βήμα προόδου είναι η ενισχυμένη εστίαση στην εσωτερική ασφάλεια, η οποία αποτελεί πλέον βασικό πυλώνα της ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων σε όλες τις χώρες Σένγκεν.

Ωστόσο, εξακολουθούν να παρατηρούνται κενά. Οι εθνικές στρατηγικές συχνά δεν ευθυγραμμίζονται με τον σχεδιασμό ικανοτήτων, ιδίως όσον αφορά τους ανθρώπινους πόρους, την κατάρτιση και τις επενδύσεις σε υποδομές και εξοπλισμό. Επιπλέον, η διωπηρεσιακή συνεργασία παραμένει κατακερματισμένη, περιορίζοντας την αποτελεσματικότητα των δομών διακυβέρνησης. Αυτές οι επίμονες ελλείψεις, οι οποίες έχουν ήδη εντοπιστεί στην προηγούμενη αξιολόγηση, επισημαίνουν την ανάγκη για περαιτέρω ολοκλήρωση και στρατηγικό συντονισμό, ώστε να διασφαλιστεί ένα πραγματικά ενοποιημένο και ανθεκτικό ευρωπαϊκό σύστημα ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων.

Συνέχεια που δόθηκε στη θεματική αξιολόγηση για τη διακίνηση ναρκωτικών στον χώρο Σένγκεν

Λαμβανομένης υπόψη της σημαντικής αύξησης της διακίνησης ναρκωτικών στην ΕΕ, όπως αποδεικνύεται από τον πρωτοφανή αριθμό κατασχέσεων κοκαΐνης που καταγράφηκε¹⁷, διενεργήθηκε θεματική αξιολόγηση από τον Φεβρουάριο έως τον Νοέμβριο του 2023 για να προσδιοριστούν βέλτιστες πρακτικές στις εθνικές ικανότητες των χωρών όσον αφορά την καταπολέμηση της διακίνησης ναρκωτικών στην ΕΕ. Ως αποτέλεσμα, τον Μάρτιο του 2024 το Συμβούλιο εξέδωσε εκτελεστική απόφαση¹⁸ με την οποία διατυπώνεται σύσταση για την εφαρμογή των βέλτιστων πρακτικών που προσδιορίστηκαν στη θεματική αξιολόγηση Σένγκεν του 2023.

Δεδομένου ότι πρωταρχικός στόχος της εν λόγω θεματικής αξιολόγησης Σένγκεν ήταν ο προσδιορισμός βέλτιστων πρακτικών, οι χώρες Σένγκεν ενθαρρύνθηκαν να αξιολογήσουν την προστιθέμενη αξία και τη σκοπιμότητα της ενσωμάτωσης των εν λόγω πρακτικών στα εθνικά τους πλαίσια, σε διαβούλευση, κατά περίπτωση, με τις χώρες που τις είχαν ήδη εφαρμόσει.

---

¹⁷ Η τέταρτη ολοκληρωμένη επισκόπηση των αγορών παράνομων ναρκωτικών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία διενεργήθηκε από την Ευρώπη και το Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας (EKΠNT), το οποίο που μετονομάστηκε σε Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα Ναρκωτικά (EUDA) τον Ιούλιο του 2024.

¹⁸ Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου, της 5ης Μαρτίου 2024, με την οποία διατυπώνεται σύσταση σχετικά με την εφαρμογή των βέλτιστων πρακτικών που προσδιορίστηκαν στο πλαίσιο της θεματικής αξιολόγησης Σένγκεν του 2023 για τις ικανότητες των κρατών μελών στους τομείς της αστυνομικής συνεργασίας, της προστασίας των εξωτερικών συνόρων και της διαχείρισης συστημάτων ΤΠ με σκοπό την καταπολέμηση της διακίνησης ναρκωτικών εντός της Ένωσης.

Από τα 27 κράτη μέλη και τις συνδεδεμένες χώρες που αξιολογήθηκαν, όλες πλην μίας υπέβαλαν σχέδια δράσης στην Επιτροπή και το Συμβούλιο. Η Επιτροπή έλαβε σχέδια δράσης από την Αυστρία, το Βέλγιο, τη Γερμανία, τη Δανία, την Ελβετία, την Ελλάδα, την Εσθονία, την Ισλανδία, την Ισπανία, την Ιταλία, τις Κάτω Χώρες, την Κροατία, τη Λετονία, τη Λιθουανία, το Λιχτενστάιν, το Λουξεμβούργο, τη Μάλτα, τη Νορβηγία, την Ουγγαρία, την Πολωνία, την Πορτογαλία, τη Σλοβακία, τη Σλοβενία, τη Σουηδία, την Τσεχία και τη Φινλανδία.

Το 2024 η Επιτροπή επανεξέτασε τα σχέδια δράσης¹⁹ που υποβλήθηκαν για να ελέγξει την εφαρμογή της σύστασης του Συμβουλίου σύμφωνα με την οποία οι χώρες έπρεπε να αναλύσουν και να εξετάσουν την εφαρμογή των βέλτιστων πρακτικών που προσδιορίστηκαν στο πλαίσιο της θεματικής αξιολόγησης στα αντίστοιχα εθνικά τους συστήματα.

Με βάση τα σχέδια δράσης που υποβλήθηκαν, τα κράτη μέλη που προτίθενται να εφαρμόσουν, ή έχουν ήδη εφαρμόσει, τον μεγαλύτερο αριθμό βέλτιστων πρακτικών είναι η Αυστρία, το Βέλγιο, η Δανία, η Ελλάδα, η Εσθονία, οι Κάτω Χώρες, η Κροατία, η Μάλτα και η Τσεχία. Επιπλέον, οι βέλτιστες πρακτικές για τη χαρτογράφηση των παράνομων ροών ναρκωτικών εμφανίζουν το υψηλότερο συνολικό ποσοστό εφαρμογής, στοιχείο που καταδεικνύει ισχυρή συλλογική δέσμευση και σημαντική πρόοδο όσον αφορά τον εντοπισμό των παράνομων ροών ναρκωτικών στον χώρο Σένγκεν. Αντιθέτως, οι βέλτιστες πρακτικές για τη δημιουργία φραγμών και την αύξηση της ανθεκτικότητας των κόμβων εφοδιαστικής εμφανίζουν ιδιαίτερα χαμηλό συνολικό ποσοστό εφαρμογής, στοιχείο που αναδεικνύει τις σημαντικές προκλήσεις που ενδέχεται να προκύψουν από τους περιορισμούς των πόρων, την επιχειρησιακή πολυπλοκότητα ή τις αποκλίνουσες εθνικές προτεραιότητες. Η έλλειψη ουσιαστικής προόδου στον τομέα αυτόν είναι ιδιαίτερα ανησυχητική δεδομένης της στρατηγικής σημασίας των κόμβων εφοδιαστικής, οι οποίοι αποτελούν κρίσιμα σημεία τρωτότητας στην καταπολέμηση της διακίνησης ναρκωτικών. Για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων θα απαιτηθούν μεγαλύτερος συντονισμός, στοχευμένη χρηματοδότηση και περισσότερη τεχνική υποστήριξη για τις χώρες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες στον εν λόγω τομέα.

Με βάση τις πληροφορίες που παρέχονται στα σχέδια δράσης, **η Επιτροπή θεωρεί ότι όλα τα υποβληθέντα σχέδια δράσης έχουν περατωθεί**, με μία εξαίρεση. Η παρακολούθηση της εφαρμογής των βέλτιστων πρακτικών θα συνεχιστεί μέσω περιοδικών αξιολογήσεων Σένγκεν, σύμφωνα με το πολυετές πρόγραμμα αξιολόγησης και όπως ορίζεται στην εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου.

4. Η κατάσταση στα εσωτερικά σύνορα

Την 1η Ιανουαρίου 2025 καταργήθηκαν οι έλεγχοι στα εσωτερικά χερσαία σύνορα με τη Ρουμανία και τη Βουλγαρία, με αποτέλεσμα ένα μόνο κράτος μέλος της ΕΕ, η Κύπρος, να αναμένει την κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα.

---

¹⁹ Σύμφωνα με το άρθρο 21 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο του κανονισμού (ΕΕ) 2022/922.

Στις 10 Ιουλίου 2024 άρχισε να ισχύει ο αναθεωρημένος κώδικας συνόρων του Σένγκεν²⁰, ο οποίος καθορίζει ένα νέο πλαίσιο για την επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα, με αναθεωρημένες προθεσμίες και αυστηρότερες απαιτήσεις για την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων. Με βάση αυτούς τους νέους κανόνες, η Επιτροπή εξέδωσε εκτελεστικές αποφάσεις για τη δημιουργία υποδείγματος για την κοινοποίηση από τις χώρες της επαναφοράς ή της παράτασης του ελέγχου στα εσωτερικά σύνορα, καθώς και για τη θέσπιση ενιαίου μορφότυπου για την υποβολή εκθέσεων σχετικά με την επαναφορά ή την παράταση του ελέγχου στα εσωτερικά σύνορα²¹.

Από την έναρξη ισχύος του τροποποιημένου κώδικα συνόρων του Σένγκεν, **10 χώρες Σένγκεν έχουν επαναφέρει τους συνοριακούς ελέγχους στα εσωτερικά τους σύνορα**²². Έξι κράτη μέλη (δηλαδή η Αυστρία, η Γαλλία, η Γερμανία, η Δανία, η Νορβηγία και η Σουηδία) διενεργούσαν ήδη συνοριακούς ελέγχους για παρατεταμένες περιόδους πριν από την έναρξη ισχύος του τροποποιημένου κώδικα συνόρων του Σένγκεν. Στη συνέχεια, η Γερμανία επέκτεινε το γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής των ελέγχων αυτών σε όλα τα εσωτερικά της σύνορα. Οι Κάτω Χώρες κοινοποίησαν την επαναφορά των συνοριακών ελέγχων για πρώτη φορά σε όλα τα χερσαία και εναέρια σύνορά τους. Η Βουλγαρία επανέφερε προσωρινά τους ελέγχους στα χερσαία εσωτερικά σύνορα, ως προληπτικό μέτρο, μετά την κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα.

Η Επιτροπή εφαρμόζει τις νέες προθεσμίες και υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων σε όλες τις επαναφορές και παρατάσεις που έχουν κοινοποιηθεί από την έναρξη ισχύος του τροποποιημένου κώδικα.

Στο πλαίσιο του συνεχιζόμενου διαλόγου για τους ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα, η Επιτροπή βρίσκεται σε στενή επαφή με τις χώρες που έχουν επαναφέρει τους ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα, καθώς και με τις χώρες που επηρεάζονται από την επαναφορά των εν λόγω μέτρων. Οι συζητήσεις αυτές έχουν προωθήσει την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ της οικείας χώρας, καθώς και μεταξύ της Επιτροπής και των χωρών Σένγκεν. Η Επιτροπή τόνισε ότι οι χώρες είναι υποχρεωμένες να θεσπίσουν μέτρα μετριασμού για τον περιορισμό, στο μέτρο του δυνατού, των επιπτώσεων των συνοριακών ελέγχων στις διασυνοριακές μετακινήσεις, τις εμπορευματικές μεταφορές²³ και τη λειτουργία των διασυνοριακών

---

²⁰ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/399 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, περί κώδικα της Ένωσης σχετικά με το καθεστώς διέλευσης προσώπων από τα σύνορα (κώδικας συνόρων του Σένγκεν).

²¹ Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2025/315 της Επιτροπής, της 14ης Φεβρουαρίου 2025, σχετικά με τον καθορισμό υποδείγματος για την κοινοποίηση προσωρινής επαναφοράς ή παράτασης του ελέγχου των συνόρων στα εσωτερικά σύνορα (C/2025/902): εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2025/308 της Επιτροπής, της 14ης Φεβρουαρίου 2025, για τη θέσπιση ενιαίου μορφότυπου της έκθεσης για την επαναφορά ή την παράταση του ελέγχου των συνόρων στα εσωτερικά σύνορα σύμφωνα με το άρθρο 33 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/399 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (C/2025/905).

²² Για επισκόπηση βλ.: [Temporary Reintroduction of Border Control \(Προσωρινή επαναφορά των συνοριακών ελέγχων\) — Ευρωπαϊκή Επιτροπή](#).

²³ Σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής για τις πράσινες λωρίδες, τα εμπορευματικά οχήματα δεν θα πρέπει να αντιμετωπίζουν συνολική καθυστέρηση άνω των 15 λεπτών κατά τη διέλευση των εσωτερικών συνόρων του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών (ΔΕΔ-Μ), ανεξάρτητα από τα εμπορεύματα που μεταφέρουν. Η Επιτροπή συνέχισε να διοργανώνει συνεδριάσεις με το δίκτυο εθνικών σημείων επαφής

περιοχών. Οι συζητήσεις επικεντρώθηκαν επίσης στη συνεχιζόμενη πρόοδο όσον αφορά τη συνέχεια που δίνεται στις συστάσεις της Επιτροπής του Νοεμβρίου 2023 σχετικά με εναλλακτικά μέτρα για την αντιμετώπιση σοβαρών απειλών κατά της δημόσιας τάξης και της εθνικής ασφάλειας²⁴.

Ταυτόχρονα, στο πλαίσιο των αξιολογήσεων Σένγκεν που διενεργήθηκαν το 2024 πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις σε κέντρα αστυνομικής και τελωνειακής συνεργασίας και σε αστυνομικά τμήματα στις εσωτερικές παραμεθόριες περιοχές. Στόχος των επισκέψεων αυτών ήταν να εξακριβωθεί αν οι δομές και οι διαδικασίες διασφαλίζουν την έγκαιρη ανταλλαγή πληροφοριών και τη διεξαγωγή αποτελεσματικών κοινών επιχειρήσεων, για την αντιμετώπιση του διασυνοριακού εγκλήματος, της παράτυπης μετανάστευσης και των απειλών κατά της δημόσιας ασφάλειας. Ο γενικός σκοπός των αξιολογήσεων αυτών ήταν α) να διασφαλιστεί η αποτελεσματική ανταλλαγή πληροφοριών και η επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου, με αποτέλεσμα την ενίσχυση της εσωτερικής ασφάλειας, και β) να προσδιοριστούν τομείς που χρήζουν βελτίωσης ή διορθωτικών μέτρων. Από τις εν λόγω δραστηριότητες παρακολούθησης και συζητήσεις αποκαλύφθηκε ο μη συστηματικός χαρακτήρας των ελέγχων.

Η Επιτροπή εργάζεται επίσης για να διασφαλίσει ότι καμία χώρα Σένγκεν ή διασυνοριακή περιοχή δεν επηρεάζεται ιδιαίτερα από την επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα, ιδίως όσον αφορά τις περιοχές με μοναδική γεωγραφική θέση. Λαμβάνονται σχετικά μέτρα για την αντιμετώπιση περιπτώσεων στις οποίες η επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα προκαλεί σοβαρά προβλήματα στην καθημερινή ζωή των πολιτών και των επιχειρήσεων.

Η Επιτροπή προωθεί επίσης την επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ των χωρών Σένγκεν για την αντιμετώπιση των ανησυχιών των κρατών μελών όσον αφορά την ασφάλεια και τη μετανάστευση με αποτελεσματικότερο και αποδοτικότερο τρόπο. Επιπλέον, η Επιτροπή ενισχύει την ανάπτυξη της περιφερειακής συνεργασίας κατά μήκος των μεταναστευτικών οδών, συνεργαζόμενη επίσης ενεργά με τρίτες χώρες. Για να διασφαλιστεί η ταχεία, αλλά και ομαλή, επιστροφή των παράτυπων μεταναστών στα εσωτερικά σύνορα, οι χώρες Σένγκεν πρέπει να εφαρμόσουν τις προϋπάρχουσες διμερείς συμφωνίες επανεισδοχής ή, εναλλακτικά, να συνάψουν επιχειρησιακές ρυθμίσεις για την εφαρμογή της διαδικασίας μεταφοράς που θεσπίστηκε βάσει του τροποποιημένου κώδικα συνόρων του Σένγκεν.

Μέχρι στιγμής, ένα κράτος μέλος, η Γερμανία έχει παρατείνει τους ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα από την έναρξη ισχύος του τροποποιημένου κώδικα συνόρων του Σένγκεν. Κατόπιν αιτήματος του Λουξεμβούργου, η Επιτροπή έχει ήδη ξεκινήσει διαβούλευση²⁵. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τη διεξαγωγή συνεδριάσεων σε επιχειρησιακό και υπουργικό επίπεδο με στόχο

για τις μεταφορές κάθε φορά που εντοπίζονταν δυνητικά ζητήματα τα οποία θα μπορούσαν να επηρεάσουν αρνητικά τη ροή των οδικών μεταφορών εντός της εσωτερικής αγοράς.

²⁴ Σύσταση της Επιτροπής, της 23ης Νοεμβρίου 2023, σχετικά με τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά σοβαρές απειλές κατά της εσωτερικής ασφάλειας και της δημόσιας τάξης στον χώρο χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα [C(2023) 8139 final].

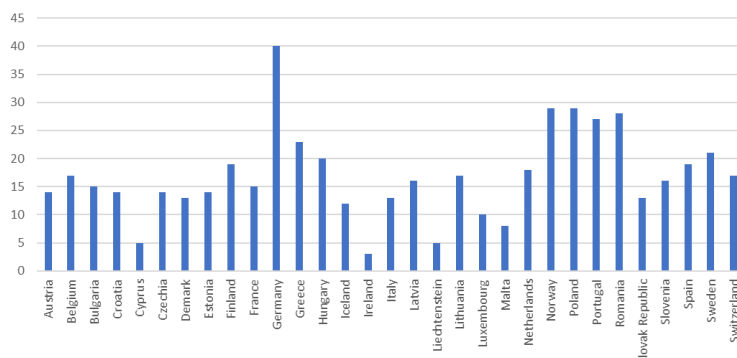
²⁵ Σύμφωνα με το άρθρο 27α του κανονισμού (ΕΕ) 2016/399.

την αντιμετώπιση των πρακτικών εμποδίων στις διασυνοριακές ροές και την αύξηση της συνεργασίας για εναλλακτικά επιχειρησιακά μέτρα. Η Επιτροπή παραμένει προσηλωμένη στην τήρηση των αρχών της ελεύθερης κυκλοφορίας και της ασφάλειας σε ολόκληρο τον χώρο Σένγκεν και θα δώσει την κατάλληλη συνέχεια, ανάλογα με τις ανάγκες, στον επικείμενο κύκλο Σένγκεν, μεταξύ άλλων με την έκδοση γνώμων, όπως ορίζεται στον αναθεωρημένο κώδικα συνόρων του Σένγκεν.

5. Εργαλεία αξιολόγησης και παρακολούθησης Σένγκεν

Τον Νοέμβριο του 2024 η Επιτροπή συγκρότησε το **σώμα εμπειρογνομόνων του 2025**. Σύμφωνα με τις απαιτήσεις του μηχανισμού αξιολόγησης και παρακολούθησης Σένγκεν, σχεδόν όλες οι χώρες Σένγκεν όρισαν τουλάχιστον έναν εμπειρογνώμονα. Μόνο μία χώρα δεν προέβη στον σχετικό ορισμό με την αιτιολογία ότι ο ορισμός θα επηρέαζε σημαντικά την εκτέλεση εθνικών καθηκόντων²⁶ και, ως εκ τούτου, δεν ήταν σε θέση να ορίσει τουλάχιστον έναν εμπειρογνώμονα για κάθε τομέα του συστήματος Σένγκεν²⁷.

Συνολικά, ορίστηκαν 545 εθνικοί εμπειρογνώμονες, εκ των οποίων οι **525 εθνικοί εμπειρογνώμονες** επιλέχθηκαν για το σώμα του 2025, λαμβανομένων υπόψη των γενικών και ειδικών κριτηρίων που ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2022/922 και στη σχετική πρόσκληση προς τις χώρες Σένγκεν²⁸.

Αριθμός εμπειρογνομόνων που επιλέχθηκαν ανά χώρα Σένγκεν (2025)

Προκειμένου να εξασφαλιστεί ένα σώμα εμπειρογνομόνων υψηλής ποιότητας για τις δραστηριότητες αξιολόγησης και παρακολούθησης, **το 2024 καταρτίστηκε στρατηγική κατάρτισης για τις αξιολογήσεις Σένγκεν**. Η στρατηγική καθορίζει τις βασικές πτυχές των δραστηριοτήτων κατάρτισης για τις αξιολογήσεις Σένγκεν, με βάση βραχυπρόθεσμους και μεσοπρόθεσμους στόχους και με σκοπό την εφαρμογή συνεκτικής μεθοδολογίας για ένα κοινό και ολοκληρωμένο πλαίσιο κατάρτισης για τις αξιολογήσεις Σένγκεν. Αποσκοπεί, μεταξύ άλλων, στην παροχή κοινού προγράμματος σπουδών για όλες τις δραστηριότητες κατάρτισης, ενισχυμένης διακυβέρνησης για την υλοποίηση της κατάρτισης και εξορθολογισμένης επιλογής εκπαιδευόμενων, βελτιώνοντας με τον τρόπο αυτόν τις συνέργειες με το σώμα αξιολογητών Σένγκεν. Το 2024 **90 εμπειρογνώμονες εκπαιδεύθηκαν και πιστοποιήθηκαν**

²⁶ Σύμφωνα με το άρθρο 17 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2022/922.

²⁷ Η Δανία δεν όρισε εμπειρογνώμονα σε θέματα αστυνομικής συνεργασίας.

²⁸ Άρθρο 15 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2022/922.

ως αξιολογητές Σένγκεν σε δραστηριότητες αρχικής κατάρτισης βάσει αυτού του κοινού πλαισίου.

Το τρίτο **εργαστήριο συντονιστών χώρας και επικεφαλής εμπειρογνομόνων** της πραγματοποιήθηκε τον Ιανουάριο του 2025, στο οποίο συμμετείχαν συντονιστές χώρας των χωρών Σένγκεν και της Επιτροπής, καθώς και οι επικεφαλής εμπειρογνώμονες που ορίστηκαν για τις αξιολογήσεις του 2024 και του 2025. Περισσότεροι από 40 ανώτεροι εμπειρογνώμονες από χώρες Σένγκεν, οι οποίοι εκπροσωπούν μια κοινότητα περισσότερων από 500 αξιολογητών Σένγκεν, πραγματοποίησαν στρατηγική ανταλλαγή απόψεων σχετικά με το μέλλον του χώρου Σένγκεν και, ειδικότερα, σχετικά με τον τρόπο ενίσχυσης του πλαισίου διακυβέρνησης τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο. Το εργαστήριο αποσκοπούσε επίσης στην προετοιμασία των εθνικών συντονιστών χώρας και των επικεφαλής εμπειρογνομόνων για τις δραστηριότητες αξιολόγησης Σένγκεν του 2025.

6. Μελλοντικές προοπτικές: δραστηριότητες αξιολόγησης και παρακολούθησης το 2025

Το 2025 σηματοδοτεί την **40ή επέτειο** της υπογραφής της συμφωνίας του Σένγκεν στις 14 Ιουνίου 1985. Το ορόσημο αυτό θα διαμορφώσει το θεματολόγιο για τη διακυβέρνηση του Σένγκεν καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, επιβεβαιώνοντας εκ νέου ότι ο χώρος Σένγκεν αποτελεί σύμβολο του συλλογικού μας επιτεύγματος, δηλαδή μιας ασφαλούς και ενωμένης Ευρώπης προς όφελος τόσο των Ευρωπαίων πολιτών όσο και των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων. Στο πλαίσιο του εορτασμού του σημαντικού αυτού επιτεύγματος, ο χώρος Σένγκεν θα παραμείνει στο επίκεντρο των προτεραιοτήτων της Επιτροπής και θα αποτελέσει βασικό στρατηγικό πλεονέκτημα για την αντιμετώπιση του εξελισσόμενου γεωπολιτικού τοπίου.

Ο μηχανισμός αξιολόγησης και παρακολούθησης Σένγκεν θα συνεχίσει να αντικατοπτρίζει τον δυναμικό και εξελισσόμενο χαρακτήρα του έργου Σένγκεν, διασφαλίζοντας την ανθεκτικότητα και την αποτελεσματικότητά του σε ένα μεταβαλλόμενο περιβάλλον. Έχουν θεσπιστεί νέες νομικές απαιτήσεις, ιδίως εκείνες που απορρέουν από το σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο (π.χ. κανονισμός για τον έλεγχο διαλογής, κανονισμός για την επιστροφή στα σύνορα) και εκείνες που συνδέονται με τη νέα ψηφιακή αρχιτεκτονική για τη στήριξη της διαχείρισης των συνόρων και της εσωτερικής ασφάλειας του χώρου Σένγκεν (π.χ. κανονισμοί για τη διαλειτουργικότητα, διαδικασίες ETIAS, πρόσβαση των αρχών επιβολής του νόμου στο ΣΕΕ, ETIAS, διαλειτουργικότητα, οδηγία για την ανταλλαγή πληροφοριών).

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή, σε διαβούλευση με τις χώρες Σένγκεν και τα αρμόδια όργανα της ΕΕ, θα αναθεωρήσει²⁹ το **τυποποιημένο ερωτηματολόγιο Σένγκεν** το 2025. Το επικαιροποιημένο ερωτηματολόγιο θα ενισχύσει επίσης τις στρατηγικές πτυχές που στηρίζουν την εύρυθμη λειτουργία του χώρου Σένγκεν, όπως η διακυβέρνηση Σένγκεν και η χρήση των σχετικών χρηματοδοτικών μέσων της ΕΕ.

Σύμφωνα με το πολυετές πρόγραμμα αξιολόγησης για την περίοδο 2023-2029, θα εφαρμοστεί το **ετήσιο πρόγραμμα αξιολόγησης για το 2025**³⁰. Αυτό περιλαμβάνει τις περιοδικές

²⁹ Σύμφωνα με το άρθρο 14 του κανονισμού (ΕΕ) 2022/922.

³⁰ Το ετήσιο πρόγραμμα αξιολόγησης για το 2025 διατίθεται στη διεύθυνση [Annual evaluation](#).

αξιολογήσεις της Ελβετίας, της Σλοβενίας και της Αυστρίας, μαζί με τις αξιολογήσεις της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας μετά την πλήρη ένταξή τους στον χώρο Σένγκεν χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα. Όσον αφορά τις **δραστηριότητες παρακολούθησης** για το 2025, η Επιτροπή σχεδιάζει να πραγματοποιήσει επισκέψεις στη Γαλλία (η οποία πραγματοποιήθηκε ήδη τον Μάρτιο του 2025), στην Ελλάδα (Σεπτέμβριος 2025) και στην Πορτογαλία.

	Ιαν.	Φεβ.	Μαρ.	Απρ.	Μάιος	Ιουν.	Ιουλ.-Αυγ.	Σεπ.	Οκτ.	Νοε.	Δεκ.
Περιοδική αξιολόγηση	Ελβετία		Σλοβενία		Αυστρία			Ρουμανία		Βουλγαρία	
Πρώτη αξιολόγηση											
Θεματική αξιολόγηση											

Δεδομένου του ειδικού ρόλου που διαδραμάτισαν οι **θεματικές αξιολογήσεις** στον εντοπισμό και την αντιμετώπιση οριζόντιων προκλήσεων για τον χώρο Σένγκεν, όπως η διακίνηση ναρκωτικών και η επιστροφή κατά τα δύο προηγούμενα έτη, κατόπιν διαβουλεύσεων με τις χώρες Σένγκεν, η Επιτροπή θεωρεί ότι το 2026 αποτελεί κατάλληλη στιγμή για τη δρομολόγηση μιας ακόμη θεματικής αξιολόγησης. Με τον υπό εξέλιξη πόλεμο στην Ουκρανία και τους συνεχιζόμενους αυξημένους κινδύνους για την ασφάλεια, η εν λόγω αξιολόγηση θα έχει ως στόχο τον εντοπισμό κενών και τρωτών σημείων στην αρχιτεκτονική συνόρων και ασφάλειας Σένγκεν, με σκοπό την ενίσχυση της συνοχής της και την αύξηση του συνολικού επιπέδου εσωτερικής ασφάλειας.

Επιπλέον, το 2025 η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρακολουθεί τη συνέχεια που δίνεται στις υπό εξέλιξη πρώτες αξιολογήσεις Σένγκεν, ώστε να προωθήσει την τεχνική ετοιμότητα και των δύο οικείων χωρών. Για την **Κύπρο**, οι απαραίτητες επισκέψεις³¹ θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν το 2025, υπό την προϋπόθεση ότι οι κυπριακές αρχές θα έχουν εφαρμόσει τα απαιτούμενα διορθωτικά μέτρα. Για την **Ιρλανδία**, η Επιτροπή σκοπεύει να εκδώσει την έκθεση Σένγκεν που καλύπτει τη δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις, τη συνεργασία στον τομέα των ναρκωτικών και το άρθρο 26 της σύμβασης Σένγκεν κατά το πρώτο εξάμηνο του 2025. Εάν το αποτέλεσμα είναι θετικό και εφαρμοστούν ταχέως διορθωτικά μέτρα σε άλλους σχετικούς τομείς, ιδίως στον τομέα της αστυνομικής συνεργασίας, το Συμβούλιο θα είναι σε θέση να εφαρμόσει τις εν λόγω διατάξεις στην Ιρλανδία με αποτέλεσμα την αύξηση της συνεργασίας Σένγκεν.

Η Επιτροπή θα εντείνει επίσης τις προσπάθειές της το 2025 για τη στήριξη της απρόσκοπτης ενσωμάτωσης των απαιτήσεων του Σένγκεν στις χώρες που φιλοδοξούν να προσχωρήσουν στην ΕΕ. Δεδομένου ότι οι **υποψήφιος προς ένταξη στην ΕΕ χώρες** είναι υποψήφιος χώρες Σένγκεν, η διαδικασία διεύρυνσης της ΕΕ έχει σημαντικές επιπτώσεις για τον χώρο Σένγκεν.

³¹ Άρθρο 23 του κανονισμού (ΕΕ) 2022/922.

Οι υποψήφιος προς ένταξη στην ΕΕ χώρες πρέπει να πληρούν όλες τις απαιτήσεις του Σένγκεν κατά τον χρόνο της προσχώρησής τους στην ΕΕ, παρόλο που ορισμένα δικαιώματα του Σένγκεν, όπως η πλήρης ενεργός πρόσβαση σε όλα τα συστήματα πληροφοριών, το δικαίωμα έκδοσης θεωρήσεων Σένγκεν και το δικαίωμα κατάργησης των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα, θα χορηγηθούν μόνο σε μεταγενέστερο στάδιο. Η Επιτροπή θα συνεργαστεί στενά με τις υποψήφιος χώρες ώστε, έως τον χρόνο της προσχώρησής τους στην ΕΕ, το σύστημα Σένγκεν να εδράζεται σε ένα πλήρως λειτουργικό εθνικό πλαίσιο διακυβέρνησης Σένγκεν. Για τον σκοπό αυτόν απαιτείται ισχυρή προετοιμασία, συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής σχεδίων δράσης Σένγκεν, όπως ορίζεται στην ανακοίνωση του 2024 σχετικά με την πολιτική διεύρυνσης της ΕΕ³².

Τέλος, όσον αφορά την κατάρτιση, η εφαρμογή **κοινού προγράμματος σπουδών** στα προγράμματα αρχικής κατάρτισης το 2024 δημιούργησε ένα στέρεο θεμέλιο για τον σχεδιασμό της μελλοντικής κατάρτισης. Οι επόμενες δραστηριότητες αρχικής κατάρτισης έχουν προγραμματιστεί να διεξαχθούν την άνοιξη, το καλοκαίρι και το φθινόπωρο του 2025.

---

³² Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Ανακοίνωση του 2024 σχετικά με την πολιτική διεύρυνσης της ΕΕ [COM(2024) 690 final].